

Əşrəf Hacıyev – 90

İnsanlar kimi, yazıların da öz taleyi, qərribə tarixçəsi olur. Sizə təqdim etdiyimiz bu xatirənin də maraqlı, bir qədər də kədərli taleyi var.

Azərbaycan jurnalistikasının görkəmli nümayəndəsi, yazıçı-publisist Əşrəf Hacıyevin vəfatından sonra ailəsi tərəfindən onun həyat və yaradıcılığı haqqında kitab hazırlanmasına təşəbbüs göstərildi. Əşrəf müəllimin qızı – fəlsəfə elmləri doktoru, professor Arzu xanım Hacıyeva mənə zəng vuraraq dedi ki, kitabın hazırlanmasına sizin köməyiniz lazımdır. Atamla uzun müddət bir yerdə işləmişiniz, dost-taşıqlarını yaxşı tanıyırsınız. Əşrəf müəllimi yaxından tanıyan həmkarları, dostları, iş yoldaşları onun haqqında xatirələrini, ürək sözlərini yazıb göndərə bilərlər. Əlbəttə, bu təklifi Əşrəf müəllimi yaxşı tanıyan Əməkdar jurnalist Svetlana Nəcəfovaya da çatdırdıq. Başqaları kimi, Svetlana xanım da Əşrəf müəllimlə bağlı öz xatirələrini yazıb redaksiyaya göndərdi. Prosesin gedişində kitabın forma və məzmununda müəyyən dəyişiklik edildi. Daha doğrusu, “Əşrəf Hacıyevin bibliografiyası”, sonra isə “Seçilmiş əsərləri” çap olundu. Bu səbəbdən göndərilən xatirə-yazılar kənarda qaldı. Bu müddətdə Svetlana xanım da Haqq dünyasına qovuşdu. Allah rəhmət eləsin!

Əşrəf Hacıyevin 90 illiyinin qeyd olunduğu bu günlərdə indiyədək heç bir yerdə dərc olunmamış bu səmimi xatirəni “Xalq qəzeti”nin oxucularına təqdim etməyi qərara aldım.

Qüdrət PİRİYEV

Əşrəf Hacıyevi mən mətbuatla gəldiyim ilk gündən tanıdım. Jurnalistika şöbəsinin 1960-cı il buraxılışına təyinat verməmişdilər. Zirk uşaqlar heç dövlət imtahanlarını verməmiş müxtəlif redaksiyalarda işə düzəlmişdi. Mən “Pioner” jurnalında 44 manat məvacibə yarım saatlıq texniki redaktor vəzifəsinə işə düzələndə elə bildim ki, dünyanı mənə verdilər.

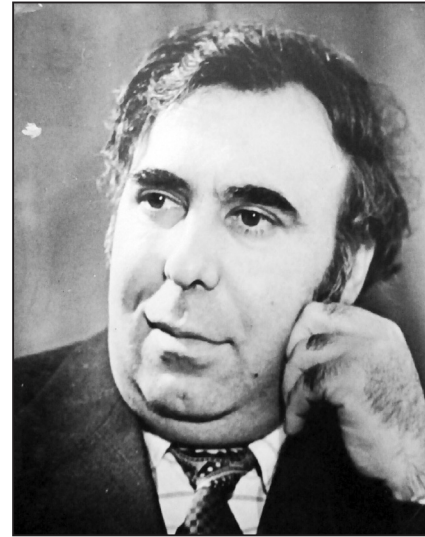
Elə ilk gündən tanınmış jurnalistlərin əhatəsinə düşdüyümü hiss etdim. “Pioner”də çalışan Zeynal Cabbarzadə, Nəriman Süleymanov, Tofiq Mütəllibov, zadəgan əsilli rəssamımız Pavel Nikolayeviç Krılov, Kamil Kazımov jurnalı intellektual bir mərkəzə çevirmişdilər. Jurnalın hər növbəti nömrəsini hazırlayıb mətbəyə göndərdikdən sonra maraqlı müzakirələr başlanırdı. Mütaliə edir, bir-birimizin yazılarını oxuyurdun.

O zamanlar kitaba maraq böyük idi. Pavel Krılov öz zəngin kitabxanasından kitab gətirib oxumaq üçün bizə verirdi. Buna görə, hətta, arvadı tərəfindən danlanırdı da... Bu, azmış kimi, qonşu otaqlarda yerləşən “Azərbaycan pioniəri” və “Azərbaycan gəncləri” qəzetlərində də ad-san qazanmış sanballı jurnalistlər işləyirdilər: Eynulla Ağayev, Cəmil Əlibəyov, Camal Qaryağdı, Zeynal Babayev, Hikmət Ziya, Bayram Həsənov... Və bu zəngin siyahıda yaxşıların yaxşısı Əşrəf Hacıyev.

Mən, əslində, bu üç redaksiyanın içisinə çevrildim. Mənə tapşırıqlar

verilir, mətbuatda çıxan yazıları oxuyub yol göstəriridilər. Belə münbit bir şəraitdə işləyib inkişaf etdiyimə görə mən bu adamların hər birinə borcluyam. Nəriman Süleymanovla eyni redaksiyada çalışdığımıza görə onun tənqidinə daha tez-tez tuş gəlirdim. Səliqə-sahmanlı, ciddi görkəmli Əşrəf Hacıyevdən bir qədər çəkinirdim. Rast gələndə xəfif təbəssümlə salamlayıb ötürdüm. Bir dəfə özü mənə saxladı. O günlər mərkəzi mətbuatda – “Komsomolskaya pravda” qəzetində hekayəyə bənzər bir yazım – zarısovkam dərc olunmuşdu. O zamanlar üçün, bu, çox sevindirici hadisə idi. Əşrəf müəllim həmin yazımı təriflədi, mənə hekayə janrında qələmimi sınağa tövsiyə etdi. Bu yaxınlıq yaradıcılıq dostluğuna çevrildi və bir ömür boyu davam etdi.

Jurnalistikada olduğumuz illərdə Əşrəf müəllim həmişə məndən bir neçə addım irəlində olub. Mən onu özümə müəllim hesab edib, bundan qürur duymuşam. Hər işə yüksək ləyaqət ölçüsü ilə yanaşardı Əşrəf

Hacıyev – ailəsinə də, yazılarına da, davranışına da.

Yaradıcılığının son dövründə “Respublika” qəzetində birlikdə çalışırdıq. “Letuçka”ların birində Əşrəf müəllim təzə “yazmağa” başlayan bir müxbirin məqaləsini, çox haqlı olaraq, tənqid etdi. Müxbir bununla razılaşmayıb “məlum məsələdir, istedadla

miş bir şeir vardı: “Çox gəzib yorulmuşam...” ardı necə idi?” Bir müddət çaşqın-çaşqın onun üzünə baxdım. Sonra mənim redaksiyaya gəldiyim ilk illərdə “Pioner” jurnalına ünvanlanmış naməlum bir müəllifin şeiri yadıma düşdü:

**Çox gəzib yorulmuşam,
Gətir içək çay, Sveta.
Xoş sözlünə vurulmuşam,
Söhbət elə, ay Sveta!**

Redaksiyada ya haqq, ya na-haq bu şeirin mənə ünvanlandığı hesab edilmişdi. Bu məqamda Əşrəf müəllimin haradan bu şeiri xatırladığını başa düşmədim. Ancaq bir şeyi xatırladım ki, redaksiyada Zeynal Cabbarzadədən tutmuş hamı “şəxsi” həyatımla da maraqlanırdı, mənə təhlükələrdən, yanlış addımlar atmaqdan qorumağa çalışırdılar. Mən onların hər birinin üstüörtülü eyhamını, rəyini əsl ata, böyük qardaş məsləhəti kimi qəbul edirdim. Ailədə də dörd qardaşın yeganə bacısı olduğumdan belə “müdaxilələrə”, xoş niyyətli məsləhətlərə əməl etməyə öyrəşmişdim.

Yüksək ləyaqət etalonu

paxıllıq edirlər” – dedi. İnanın, heç vaxt belə hirsələnmişdim. İclasdan sonra müxbirə yaxınlaşıb dedim: “Sən kimin haqqında bu sözləri deyirsən? Əşrəf müəllimin bir məqaləsi sənin bütün yaradıcılığına dəyər”.

Əşrəf müəllim müdrik adam idi. Bu söhbətə fikir vermədi, hələ üstəlik mənə sakitləşdirdi.

Mətbuat işi çox ağırdır. Əşrəf Hacıyev işdə, necə deyirlər, canına qəsd edirdi. Elə mən də axır vaxtlar tez-tez xəstələnirdim. Odur ki, nisbətən az görüşürdük. İndi Əşrəf Hacıyev haqqında düşünürəm ki, o, tanıdığım bütün illər ərzində mənim üçün ləyaqət etalonu olub.

Çox vaxt işdən gedəndə redaksiyanın qarşısındakı dayanacaqda rastlaşırdıq. Səhhətində problemlər olduğundan oğlu dalınca gəlib onu evə aparırdı. Bu dəfə oğlu gecikdiyindən xeyli söhbətləşdik. Yorğun gözlərinin dərinliyində gülüş qığılcımı yandı. Və mənə əvvəl başa düşmədiyim qərribə bir sual verdi: “Redaksiyaya gələn məktublar arasında sənə ünvanlan-

... Bu arada Əşrəf müəllimin oğlu gəldi və o, çöhrəsindəki xoş, kövrək təbəssümlə maşına minib getdi. Təbii ki, Əşrəf müəllim mənə maşına minməyi təklif etdi. Ancaq mən başqa yerə gətdiyimi bəhanə edib maşına minmədim. Bu, mənim Əşrəf müəllimlə son görüşüm oldu... İndi də onu düşünəndə bu xoş təbəssümü xatırlayıram. Gözəl oçerklər, hekayələr, tərcümələr müəllifi, Əməkdar jurnalist Əşrəf Hacıyev özündən sonra işıqlı bir iz qoyub getdi. Bu gün ötdüyüm həyat yoluna nəzər saldıqda düşünürəm ki, əldə etdiyim yaxşı nə varsa, hamısını əhatəsində olduğum bu adamların sayəsində qazanmışam: Zeynal Cabbarzadənin, Nəriman Süleymanovun, Cəmil Əlibəyovun və ilk növbədə Əşrəf Hacıyevin sayəsində. Özümdən isə ona görə razıyam ki, nümunə üçün həmişə “zirəkləri”, yaltaqları yox, ləyaqətləri, şəxsiyyətləri seçmişəm.

**Svetlana NƏCƏFOVA,
Əməkdar jurnalist**